

Hvad er racisme?

Man bruger overordnet begrebet racisme om den diskrimination, der foregår over for folk af anden farve, religion, kultur og race. Oprindeligt var racisme forestillingen om, at mennesker kan inddeles i forskellige grupper afhængigt af, hvilken biologisk race de tilhører. I denne oprindelige form for racisme herskede en forestilling om, at der er et hierarkisk forhold imellem disse racer, sådan at nogle racer er andre racer overlegne.

Racisme giver sig ofte til udtryk igennem nedværdigende handlinger, diskrimination, undertrykkelse og fremmedhad. Siden har racismen givet sig til udtryk i andre forhold end blot mellem racer. Den omhandler nu også kulturelle forskelle – etnicitet og religiøse forhold.

Hvordan og hvorfor opstod den første bølge af racisme i Vesten?

Historikeren George M. Fredrickson har arbejdet ud fra en teori om, at racismen i den vestlige verden er opstået i forskellige bølger med forskellige udtryk. Disse bølger og baggrunden for dem beskriver han i bogen "Racism: A Short History". Ifølge Fredrickson opstod der i den sene middelalder et spirende jødehad i Europa. Siden kristendommens opståen og indtil den sene middelalder, havde man ment, at jøderne kunne undgå stigma ved at omvende sig til kristendommen. Men under den sorte død midt i det 14. århundrede, begyndte mange at se jøder som djævlens yngel, som var skyld i de kristnes lidelser. Dette var, ifølge Fredrickson, den første store bølge af racisme i den vestlige verden.

Hvordan og hvorfor opstod den anden bølge af racisme i Vesten?

Den anden bølge af racisme opstod ifølge Fredrickson i forbindelse med den vestlige slavehandel af afrikanere. Oprindeligt begrundede de amerikanske kristne, der var involveret i slavehandlen, deres undertrykkelse af de sorte afrikanere med, at man ved at undlægge sig de sorte kunne gøre dem kristne og dermed gøre dem en tjeneste, idet man ved at omvende dem reddede deres sjæl fra evig fortabelse. Kristendommen spredte sig efterhånden blandt de sorte afrikanere, så argumentet med at gøre dem til slaver for at kristne dem, forvandt. Men slavehandlen fortsatte, nu ofte begrundet med et andet populært argument, nemlig at de sorte skulle være slaver, fordi de, som efterkommere af Noahs sønnesøn Kanaan, var ramt af hans forbandelse. De første to bølger af racisme var altså funderet i en religiøs forestilling om forskellighed.

<http://www.faktalink.dk/titelliste/racisme-i-danmark/baggrund-og-historie>

Racisme er en ideologi om enkelte samfundsgruppers biologiske eller kulturelle underlegenhed i forhold til andre. Den biologiske racisme blev i mange hundrede år benyttet til at legitimere en undertrykkelses- og udnyttelsespolitik med det formål at stimulere den økonomiske vækst i først og fremmest Vesteuropa.

Racisme som bevidst ideologi baseret på biologiske egenskaber er formentlig ikke særligt udbredt i Danmark. Dermed ikke sagt, at racisme som sådan spiller en uvæsentlig rolle, for måden vi tænker og handler på. Etniske danskere er således et produkt af et vesteuropæisk samfund, hvor fordomme om etniske minoritetsgrupper produceres og reproduceres gennem skolebøger, mediedebatten mv. Modsat den diskrimination, der findes i ikke-europæiske kulturer, og som traditionelt er baseret på undertrykkelse, har den diskrimination, som findes i Europa, USA, Canada og Australien udover den traditionelle undertrykkelse historisk været legitimeret ud fra en påstået videnskabelig teori om, at navnlig sorte er mindre værd som mennesker (jf. for eksempel F. Bernier, 1684, G.W Leibniz, 1728 og Carl von Linné i Systema Naturae, 1758). Et eksempel er den påståede raceteori om de sortes evner til at arbejde under barskere forhold end hvide, hvilket gjorde det langt mere bekvemt at undertrykke, fordi de sorte angiveligt ikke følte sig undertrykt. Uanset om den hvide majoritetsbefolkning kan lide det eller ej, spiller det en rolle i vores dagligdag. I bogen Hvidt på sort illustrerede fordomme (1994) er dette fænomen nærmere beskrevet af Jan Nederveen Pieterse. Den hvide majoritetsbefolkning har i dag både politisk og juridisk anerkendt afkoloniseringen af det sorte kontinent, men i vores bevidsthed og handlemønstre spiller undertrykkelsesmekanismer baseret på stereotyper stadig en meget stor rolle.

Det er ikke længere stuerent at give udtryk for, at der findes samfundsgrupper, navnlig sorte, der på grund af genetiske forhold er underlegne i forhold til hvide europæere. Derimod er der i dag en udbredt opfattelse af, at andre kulturelle normer og værdier kolliderer med de danske, fordi de andre kulturer er baseret på mere primitive forestillinger om, hvorledes samfundene organiseres. Et eksempel herpå repræsenteres ved følgende citat fra en folketingspolitiker: «Derfor bør de (somalier, min bemærkning) ikke have asylret i Danmark. Også for deres egen skyld». Og endvidere: «De (somalier, min bemærkning) egner sig slet ikke som indvandrere i Danmark» (Berlingske Tidende 26. juni 1997). Det må derfor konstateres, at den biologiske racisme efterhånden er erstattet af et fænomen, der af forskere betragtes som kulturel racisme (Carl Ulrik Schierup: På kulturens slagmark; 1994).

<http://leksikon.org/art.php?n=3562>

Racisme

Idéen om, at ens egen race er bedre end alle andre racer, kaldes racisme. Det er en forestilling om, at ens egen race er mere intelligent end alle andre racer. Det indebærer, at man ser ned på alle andre racer end netop ens egen. Andre racer betragtes som mindreværdige og smådumme. Nogle mennesker er så bange for andre folkeslag, at det nærmest er en psykisk sygdom. Her taler man om *xenofobi*.

Den racistiske ideologi er der mange eksempler på. I Sydafrika satte et hvidt mindretal sig på magten i begyndelsen af forrige århundrede, og de hvide undertrykte de sorte helt frem til 1990'erne. De sorte havde ingen stemmeret, og der var adskilte badestrande, toiletter mv. for sorte og hvide.

Også i USA har racismen været udbredt. I Sydstatene adskilte man den sorte og den hvide befolkning helt fremt til 1960'erne. F.eks. var de sorte henvist til de bagerste pladser i de offentlige busser. Og hvis der var pladsmangel, skulle de sorte vige pladsen til fordel for de hvide.

Først i 1960'erne fik de sorte fri adgang til at stemme ved valg. Racisme præger den dag i dag det amerikanske samfund. Hører du sort, amerikansk rapmusik, vil du hurtigt opdage, at de sorte stadig følger sig undertrykt af de hvide.

Racisme findes over alt i verden. Forestillingen om, at ens egen race er meget bedre end alle andre, ja den trives i bedste velgående i mange lande.

Herhjemme føler mange indvandrere, at de udsættes for racisme. Racisme er imidlertid ulovligt i Danmark. En dørmænd ved et diskotek må eksempelvis ikke afvise et hold gæster, blot fordi de f.eks. er asiater eller er afrikanere. Man må heller ikke udtale sig racistisk i Danmark (se herunder). Der er ingen partier i Danmark, der bygger på racisme. Der er dog eksempler på politikere, der er dømt for racisme. Mogens Glistrup, stifteren af Fremskridtspartiet, er således dømt for racistiske udtalelser.

Note: Straffelovens § 266 b

Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

<https://samfundsfagc.systeme.dk/index.php?id=259>

Den nazistiske raceideologi

Nazisternes racistiske menneskesyn var centralt for Holocaust. Deres ideologi byggede på en forestilling om, at det var muligt at inddele mennesker i racer, og at der var forskel på disse racer. Den "ariske eller germanske race", som primært bestod af nordeuropæere, blev anset for at være alle andre racer overlegen. Den såkaldt jødiske eller semitiske race blev betragtet som den ringeste. Jøder var altså ifølge nazisterne en slags "undermennesker" og en trussel mod Tyskland og det tyske folk, og derfor måtte de udskilles fra fællesskabet.

Eugenikplakat med titlen "Nedarvingen af de racemæssige træk (primært dinarisk)". Plakaten var nummer 65 i en serie om arvelighed og racehygiejne fra Verlag für nationale Literatur © USHMM

Det tyske blod

Ifølge nazisterne lå det tyske folks styrke i et særligt folkefællesskab, som var funderet i både kulturelle og biologiske træk. Med baggrund i racistiske og nationalistiske idéer opfattede nazisterne Tyskland (og dermed det tyske folk) som stående over andre befolkningsgrupper, specielt jøder, sigøjnere, afrikanere og østeuropæere. Nederlaget i 1. Verdenskrig og den efterfølgende økonomiske krise kunne således forklares med, at tysk blod var blevet inficeret af udefrakommende racer. Det nye Tyskland skulle derfor være forbeholdt "den ariske race".

Racepolitik

Nazisterne mente, at racepolitik kunne holde det tyske folk fri for sygdom og degenerering. Den "ariske race" kunne forbedres og forædles som en anden dyrerace. Derfor udøvede nazisterne såkaldt befolkningshygiejne, der gik ud på at forhindre, at personer med uønskede egenskaber fik mulighed for at forplante sig. Det førte til tvangssterilisering af over 300.000 personer, omfattende mentalt syge, handicappede, mennesker med arvelige sygdomme, kriminelle, prostituerede, alkoholikere og homoseksuelle. Racepolitikken kulminerede foreløbigt i perioden 1939-1941, hvor man i al hemmelighed dræbte psykisk og fysisk handicappede under det såkaldte eutanasi-program (eutanasi=medlidenhedsdrab).

<http://folkedrab.dk/artikler/den-nazistiske-raceideologi%20>

Indgangsporten til kz-lejren **Auschwitz-Birkenau**, hvor mere end 1 mio mennesker blev myrdet.